

PEILJAAR
2019

Utrechtse Heuvelrug

VERGELIJKING GEMEENTEN

Benchmark
Huishoudelijk Afval

LEREN DOOR TE VERGELIJKEN

Inhoud

Kernprestaties	3
Milieu	5
Kosten	9
Dienstverlening	10
Regievaardigheden	11
Basisgegevens	12
Over de benchmark	13

Datum: 19 oktober 2020
Status: definitief

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD en Rijkswaterstaat en wordt uitgevoerd door Cyclusmanagement.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Hoe presteert Utrechtse Heuvelrug tov de benchmark?

Milieu

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	
Restafval (kg/inw)	135	176	●

Kosten

Afvalbeheerkosten (€/ aansl)	208	194	●
------------------------------	-----	-----	---

Dienstverlening

Dienstverleningsniveau (score)	295	284	●
--------------------------------	-----	-----	---

Regie

Regievaardigheid (score)	16	15	●
--------------------------	----	----	---

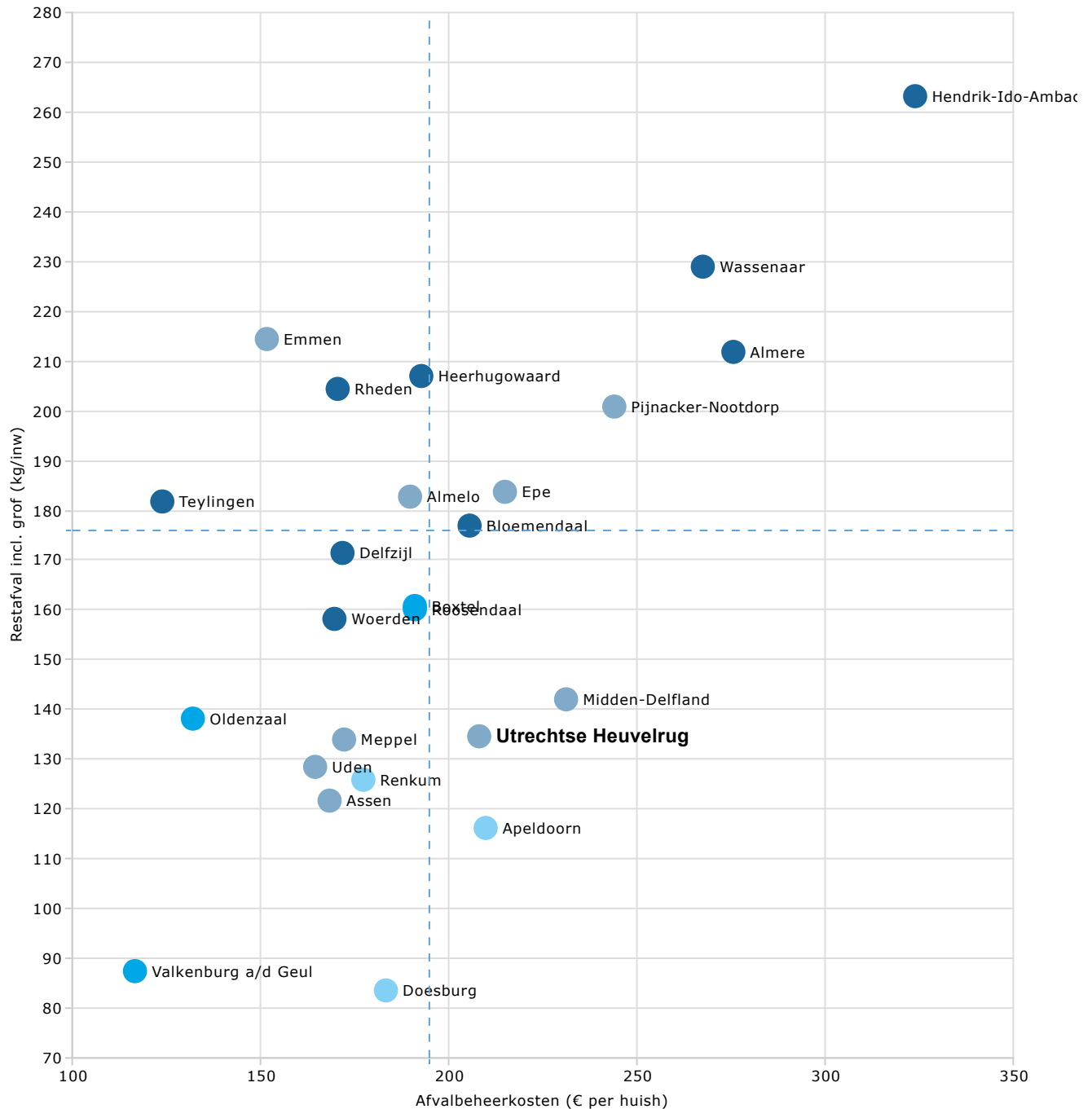
Legenda

- = Boven het klasse-gemiddelde (>5%)
- = Gelijk aan klasse-gemiddelde (-5% tot +5%)
- = Onder het klasse-gemiddelde (<5%)

Toelichting

Op de vier prestatiegebieden van de benchmarkdriehoek is weergegeven hoe Utrechtse Heuvelrug presteert ten opzichte van de benchmark. In de benchmark worden gemeenten vergeleken in hoogbouwklassen. Utrechtse Heuvelrug is ingedeeld in KLASSE C (20 - 29% hoogbouw).

Hoe kosten-effectief is Utrechtse Heuvelrug?

- Basis
- Basis-plus
- Diftar
- Diftar-plus

Toelichting

In dit figuur zijn alle gemeenten weergegeven uit KLASSE C (20 - 29% hoogbouw), onderscheiden naar toegepaste inzamelstrategie (kleur van de bol). Plus staat voor omgekeerd inzamelen, laag frequent inzamelen of een combinatie van beiden.

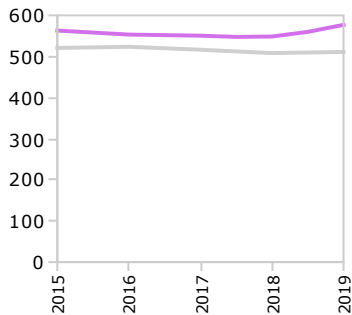
De stippellijnen geven de gemiddelden van alle strategieën gezamenlijk weer. De gemeenten die linksonder zijn weergegeven zijn het meest kosten-effectief: zij hebben de minste hoeveelheid restafval (kernprestatie Milieu) tegen de laagste afvalbeheerkosten (kernprestatie Kosten).

Milieu

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	.
Huishoudelijk afval (kg/inw)	577	511	●
Afvalscheiding (%)	77	66	●
Restafval (kg/inw)	135	176	●
CO ₂ -reductie (kg/inw)	284	215	●

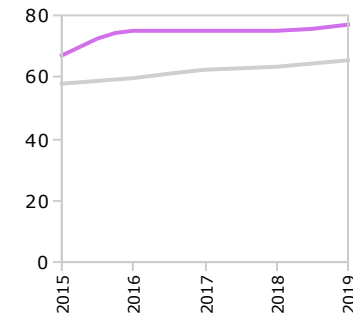
Huishoudelijk afval

kg per inwoner

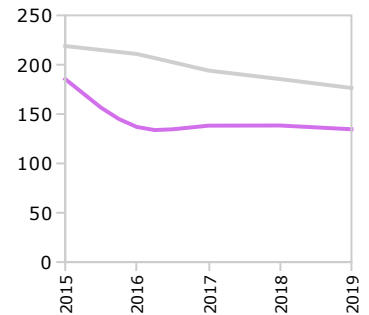
Afvalscheiding

%

Restafval

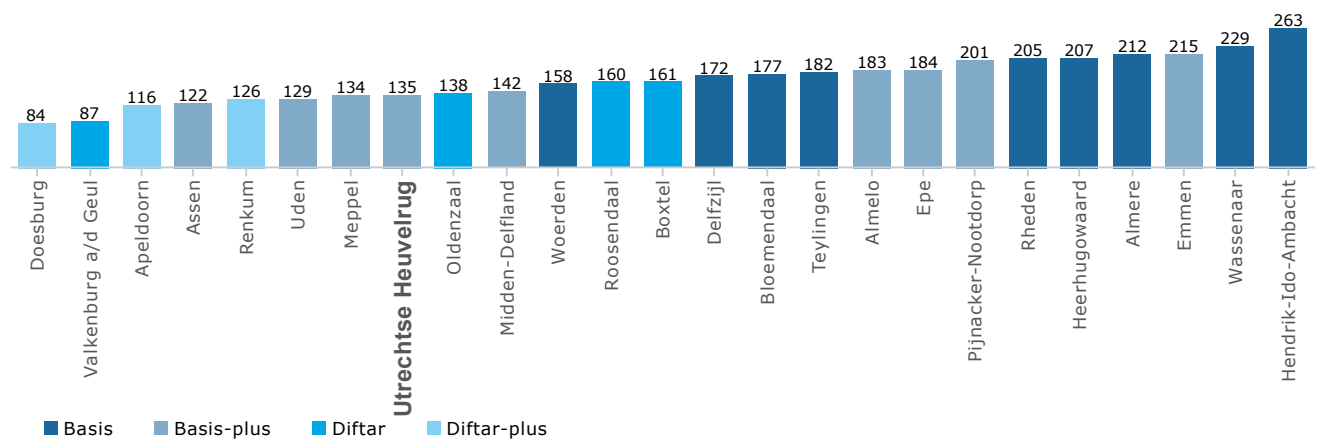
kg per inwoner

■ Utrechtse Heuvelrug
■ KLASSE C

Restafval

kg per inwoner

Toelichting

Huishoudelijk afval = de totale hoeveelheid aan afval en grondstoffen die bij huishoudens vrijkomt (inclusief grof afval).

Afvalscheiding % = het aandeel van het van het huishoudelijk afval dat (na)gescheiden wordt ten behoeve van hergebruik en nuttige toepassing.

Restafval = de hoeveelheid afval die resteert na (na)scheiding en wordt afgevoerd naar de afvalverbranding (inclusief grof restafval en verbouwingsrestafval). Deze milieu-indicator kan worden vergeleken met de landelijke VANG-doelstelling.

CO₂-reductie = de hoeveelheid CO₂ die wordt voorkomen als gft, pmd, oudpapier, glas en textiel worden gerecycled in plaats van verbrand.

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	.
Fijn restafval	117	154	●
Groente-, fruit- en tuinafval	161	116	●
Oud papier en karton	61	50	●
Plastic, metalen en drankenkartons	34	25	●
Glas verpakkingen	21	22	●
Textiel	6	5	●
Klein chemisch afval	2	1	●
Luiers	0	2	
Frituurvet	0	0	
Minerale stoffen	0	8	
Metalen uit bodemas	0	4	
Biogranulaat (onf)	0	34	
Scheidings% fijn huishoudelijk afval	71	59	●

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof (verbouwings-)restafval	18	22	●
Grof tuinafval	37	30	●
Kringloopgoederen	4	7	●
Oud IJzer	7	5	●
Elektr(on)ische apparatuur	8	5	●
Hout A en B	40	27	●
Hout C	0	3	
Puin	35	24	●
Overig brongescheiden	9	12	●
Nagescheiden	18	11	●
Scheidings% grof huishoudelijk afval	90	83	●

Totaal

kg per inwoner

Huishoudelijk afval totaal	577	511	●
----------------------------	-----	-----	---

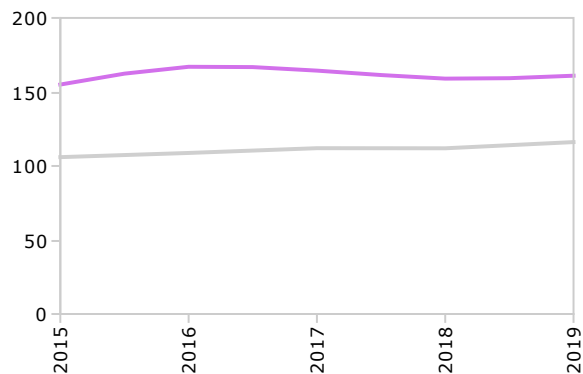
Toelichting

Per materiaalstroom is weergegeven hoe Utrechtse Heuvelrug presteert ten opzichte van de benchmark. De hoeveelheid restafval (fijn en grof) is gecorrigeerd voor nascheiding.

Minerale stoffen, metalen uit bodemas en biogranulaat zijn uit nascheiding verkregen stoffen.

Groente-, fruit- en tuinafval

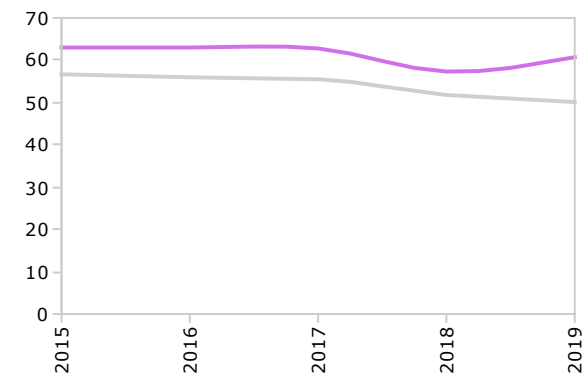
kg per inwoner

■ Utrechtse Heuvelrug
■ KLASSE C

Oud papier en karton

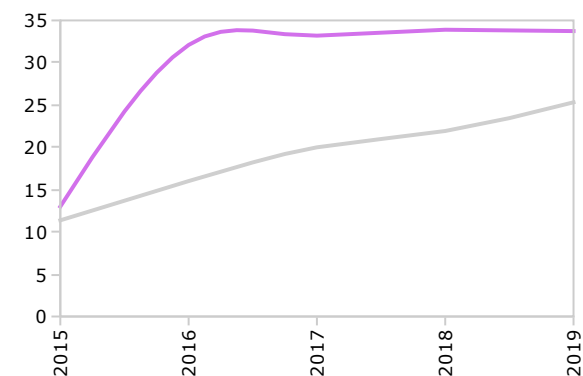
kg per inwoner

■ Utrechtse Heuvelrug
■ KLASSE C

Plastic, metalen en drankenkartons

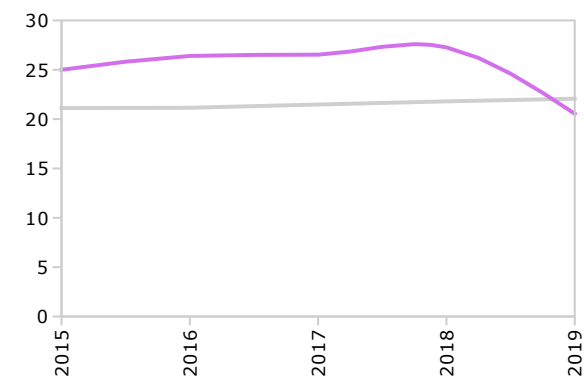
kg per inwoner

■ Utrechtse Heuvelrug
■ KLASSE C

Glas

kg per inwoner

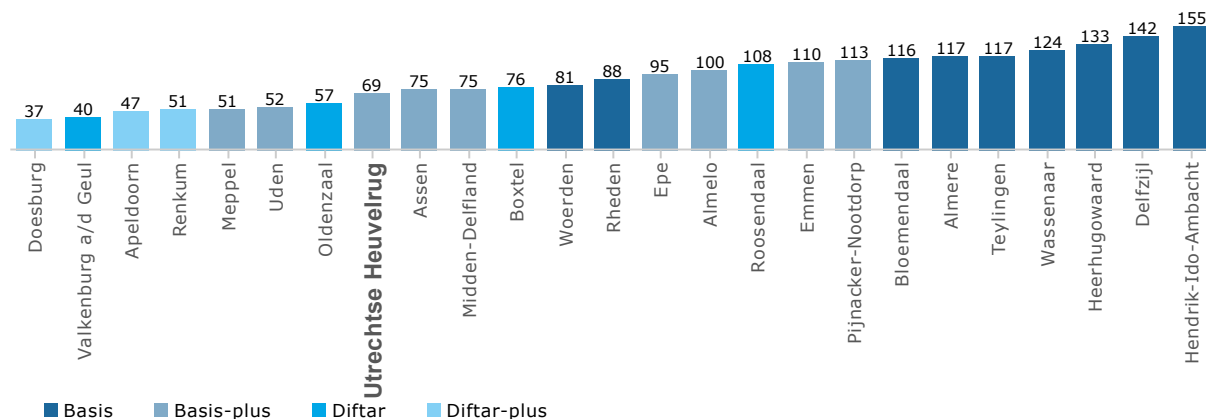
■ Utrechtse Heuvelrug
■ KLASSE C

Toelichting

De trend geeft weer in welke mate de afvalscheidingsresultaten verbeteren danwel verslechteren in de tijd. Door de eigen trend te vergelijken met die van de benchmark, kan worden bepaald in hoeverre meer of minder progressie dan de benchmark wordt geboekt.

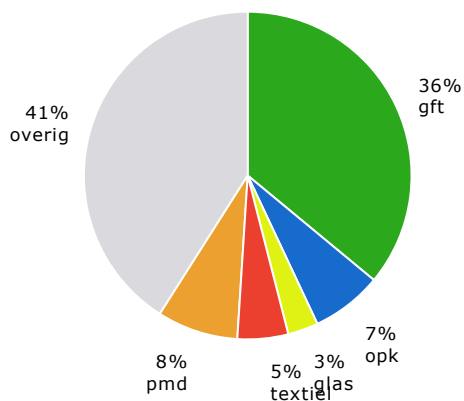
Grondstoffen in het restafval

kg per inwoner

kg per inwoner

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	
Groente-, fruit- en tuinafval	42	52	●
Oud papier en karton	8	15	●
Plastic, metalen en drankenkartons	9	17	●
Glas verpakkingen	4	7	●
Textiel	6	9	●
Totaal	69	98	●

Utrechtse Heuvelrug heeft 69 kilogram per inwoner aan grondstoffen (gft, pmd, glas, papier en textiel) in het fijn restafval zitten. Dat is **59%** van de totale hoeveelheid fijn restafval.

Toelichting

De *grondstoffen in het restafval* geeft een indicatie van het afvalscheidingspotentieel. Het geeft aan hoeveel kilogram aan gft, oud papier en karton, pmd, glas en textiel nog in het restafval zit. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeraanlyse van het fijn huishoudelijk restafval.

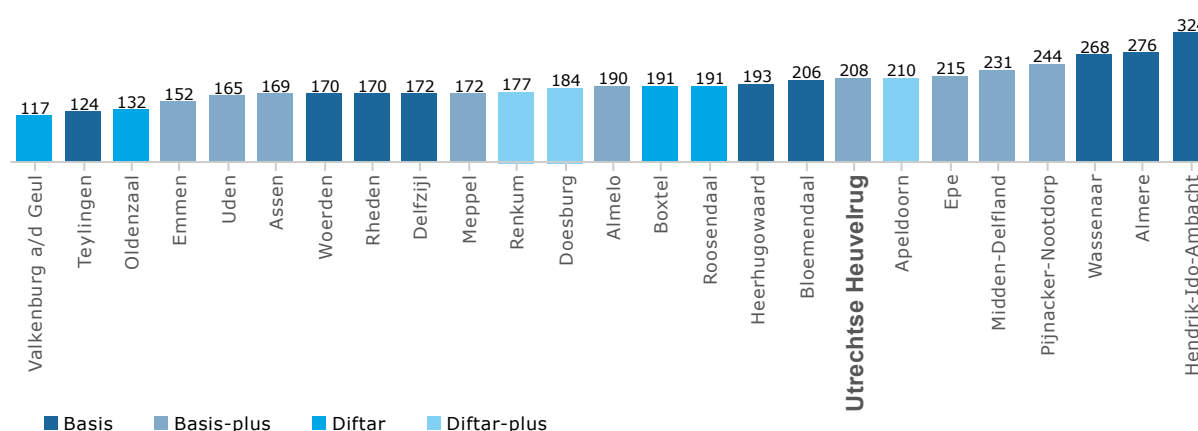

Kosten

€ per aansluiting

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	
Inzamelkosten	114	115	●
Verwerkingskosten	71	66	●
Overige kosten	52	40	●
Vergoedingen Afvalfonds	-30	-21	●
Totale afvalbeheerkosten	208	194	●

Totale afvalbeheerkosten

Kosten per materiaalstroom

€ per aansluiting

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	
Fijn restafval	53	65	●
Groente-, fruit- en tuinafval	44	38	●
Oud papier en karton	6	5	●
Plastic, metalen en drankenkartons	41	35	●
Glas verpakkingen	2	2	●
Textiel	0	-1	
Grof huishoudelijk afval (incl. bijplaatsing)	39	37	●

€ per ton

Fijn restafval	191	188	●
Groente-, fruit- en tuinafval	114	145	●
Oud papier en karton	38	43	●
Plastic, metalen en drankenkartons	505	662	●
Glas verpakkingen	34	45	●
Textiel	0	-134	

Toelichting

De *totale afvalbeheerkosten* zijn de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht. Deze kosten bestaan uit inzamelkosten, verwerkingskosten (incl. op- en overslag) en overige afvalkosten (wo beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten). Kwijscheldingsbeleid, btw-compensatie en kosten voor zwerfafval en bedrijfsafval maken geen deel uit van deze kosten. Om die reden kunnen de totale afvalbeheerkosten lager uitvallen dan de afvalstoffenheffing.

Dienstverlening

Kernprestaties

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	.
Dienstverlening grondstoffen (score)	295	284	●
Dienstverlening restafval (score)	38	41	●

Halen aan huis

aantal ophaalrondes per jaar

Groente-, fruit- en tuinafval	34	28	●
Oud papier en karton	12	15	●
Plastic-, metalen en drankenkartons	17	24	●
Glas verpakkingen	0		
Textiel	0	5	
Fijn restafval	17	21	●

Brengvoorzieningen

aantal huishoudens per voorziening

Groente-, fruit- en tuinafval	0	95	
Oud papier en karton	1384	642	●
Plastic, metalen en drankenkartons	432	466	●
Glas verpakkingen	692	597	●
Textiel	1221	1667	●
Milieustraat	10379	18689	●
Fijn restafval	26	37	●

Milieustraat

Aantal afvalstromen milieustraat	24	24	●
Openingsuren doordeweeks	40	33	●
Openingsuren zaterdag	3	6	●

Toelichting

Het dienstverleningsniveau wordt in de benchmark gekwantificeerd met behulp van een vragen-score methodiek. Afhankelijk van de intensiteit (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) en de omvang (% huishoudens dat gebruik kan maken van de service) worden scores toegerekend. Er worden twee scores berekend: één voor de dienstverlening op grondstoffen (inclusief milieustraat) en één voor de dienstverlening op (grof) restafval. Een lage score voor restafval hoeft niet per definitie slecht te zijn (ivm het stimuleren van afvalscheiding).

Regie

Kernprestatie

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C	
Score regievaardigheden	16	16	●

Beleidsregie

	Utrechtse Heuvelrug
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerige beleidsevaluatie plaatsgevonden	●
Er is een actueel afvalbeleidsplan voor huishoudelijk afval vastgesteld	●
Kaders en ambities t.a.v. huishoudelijk afval zijn door de Raad vastgesteld	●
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor fijn restafval uitgevoerd	●
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor grof restafval uitgevoerd	●
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerig bewonersonderzoek plaatsgevonden	●

Burgerregie

Gemeente onderhoudt actief contact met bewonersorganisaties	●
Gemeente maakt gebruik van burgerpanels	●
Op basis van bewonersconsultatie wordt de afvalinzameling geoptimaliseerd	●
Er is een klachtenprotocol aanwezig	●
Afvalklachten worden geregistreerd en regelmatig op soort geanalyseerd	●
Kwaliteitseisen afvalinzameling zijn bekend bij de burgers	●

Informatiesturing

Inzamelgegevens worden per deelstroom en inzamelwijze geregistreerd	●
Er vindt registratie van aanbiedgedrag plaats (containermanagement)	●
Er vindt registratie van milieustraatbezoekers plaats (aantal per dag)	●
Prestatie-indicatoren maken deel uit van de Planning & Control cyclus	●
Er vindt uren en kostenregistratie per inzamelactiviteit plaats	●
Er bestaat goed inzicht in de doelmatigheid van de inzamelactiviteiten	●
Gemeente voert actief contractmanagement met verwerkers en leveranciers	●

Circulariteit

Er is een actueel beleidsplan Circulaire Economie opgesteld	●
Er is binnen de organisatie een ketenregisseur aangesteld	●
Er vindt registratie plaats op circulaire indicatoren	●
Circulariteit maakt onderdeel uit van contracten met ketenpartners	●
De inzameldienst doet aan circulaire inkoop	●
De inzamelmiddelen zijn vervaardigd van circulair materiaal	●

Toelichting

Er worden drie soorten regievaardigheden onderscheiden:

- Beleidsregie: de mate waarin beleid wordt geëvalueerd en geformuleerd op huishoudelijk afvalbeheer.
- Burgerregie: de mate waarin de burger wordt betrokken bij de beleidsontwikkeling en uitvoering van het afvalbeheer.
- Informatiesturing: de mate waarin wordt gestuurd op managementinformatie.
- Circulariteit: de mate waarin invloed wordt uitgeoefend op de circulaire economie.

De regiescore wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden.

Basisgegevens

Algemeen

	Utrechtse Heuvelrug	KLASSE C
Aantal inwoners	49532	70951
Aantal aansluitingen	20758	31217
Aandeel hoogbouw (in %)	22	25

Beleid

Doelstelling 2020 restafval (grof + fijn) (kg/inw)	114	
Doelstelling 2020 afvalscheiding (%)	—	
Diftar	—	
Omgekeerd inzamelen	—	
Frequentieverlaging restafval	✓	
Nascheiding pmd zonder bronscheiding pmd	—	
Nascheiding pmd in aanvulling op bronscheiding pmd	—	
Nascheiding grof restafval	✓	

Tarieven

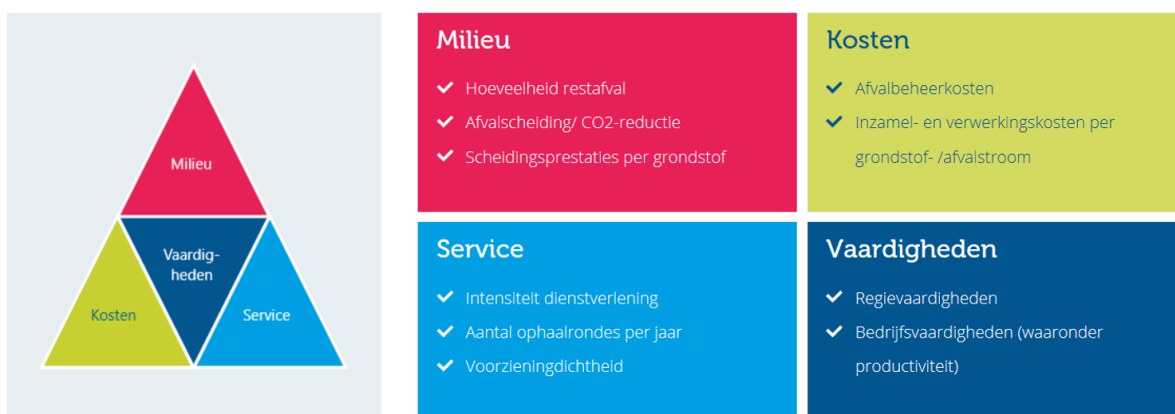
Tariefsysteem	Huishoudensgrootte	
Afvalstoffenheffing (gemiddeld vastrecht in €/aansl)	271	250
Diftar-tarief restafval (in cent/10 liter)	—	29
Diftar-tarief gft (in cent/ 10 liter)	—	20
Verwerkingstarief restafval (€/ton) incl. stortbelasting	80	94
Verwerkingstarief gft (€/ton)	52	50
Verwerkingstarief oud papier en karton (€/ton)	-55	-92
Verwerkingstarief glas (€/ton)	-32	-6

Over de benchmark

Benchmarken is een vorm van prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun prestaties vergelijken. Doel van de benchmark is het inzicht in eigen functioneren en presteren te vergroten om op die manier handvatten voor verbetering te bieden. Zowel op beleids-strategisch gebied als op operationeel gebied. Gezocht wordt naar de factoren die van invloed zijn op de prestatie. Dit kan een strategie zijn (tarifiering, acceptatie, etc.) of de keuze voor een inzamelwijze of inzamelmiddel. In deze rapportage worden de prestaties zoveel mogelijk in samenhang met de (prestatiebepalende) factoren weergegeven.

Methodiek

In onderstaande driehoek en nevenstaande tabel is weergegeven welke prestatiegebieden en kern-indicatoren centraal staan in de benchmark. De benchmark gebruikt de methodiek van de benchmarkdriehoek. De driehoek benoemt de belangrijkste stuurgebieden (MILIEU, KOSTEN, SERVICE en VAARDIGHEDEN) en symboliseert hun onderlinge afhankelijkheid: verandering op het ene gebied heeft gevolgen voor andere gebieden en vice versa. Per stuurgebied is een aantal prestatie-indicatoren benoemd. Deze indicatoren geven per stuurgebied snel en gestructureerd inzicht in een gemeentelijke beheer/beleids situatie. Zo wordt het mogelijk om consequenties van gemeentelijk beleid en beheer te vergelijken en wanneer nodig gericht bij te sturen. (Zie voor uitgebreide toelichting en definities het [handboek](#) van de benchmark).

Vergelijkingsbasis

De gemeenten en bedrijven die aan de benchmark meedoen worden zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een verzorgingsgebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn, en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende organisaties gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklassen zijn gedefinieerd:

- Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw
- Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw
- Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw
- Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw

Deelnemersveld en dekking

Aan de benchmark peiljaar 2019 hebben 93 deelnemers meegedaan die in totaal 160 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). Daarmee beslaat de benchmark 45% van de Nederlandse gemeenten.

